

Nekem vannak jogaim, neked vannak jogaid, neki vannak jogai ...

Bevezetés a gyermekek jogaiba

Mindenkinek vannak jogai. Sőt, a 18 év alatti fiúknak és lányoknak bizonyos külön jogaik is vannak. A Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény (1989) felsorolja ezeket a jogokat, valamint azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormányoknak meg kell tenniük, hogy segítsenek téged ezeknek a jogoknak a gyakorlásában.

A biztonságod, a védelmed és a fejlődésed

- Jogosult vagy rá, hogy védjék az érdekeidet minden téged érintő döntésben, és hogy ne érjen hátrányos megkülönböztetés, például a származásod, a nézeteid, a hited vagy a nemed miatt.
- Jogod van az élethez, valamint a kiegyensúlyozott és egészséges testi, szellemi, lelki, erkölcsi és szociális fejlődéshez.
- Jogosult vagy rá, hogy kielégítsék alapvető szükségleteidet, úgymint táplálkozás, ruházkodás, lakhely és egészségügyi ellátás.
- Védelem jár neked mindenféle kizsákmányolás, zaklatás, valamint testi és lelki erőszak ellen, a családban éppen úgy, mint a gyermekgondozási intézményekben.
- Jár neked a magas szintű oktatás azért, hogy a személyiséged, a tehetséged és a képességeid a lehető legjobban kibontakozhassanak. Olyan oktatásban kell részesülnöd, amely megtanít tiszteletben tartani mások jogait és szabadságát, és felkészít a felelősségteljes életre egy szabad társadalomban, az emberek közötti megértés, béke, tolerancia, egyenlőség és barátság szellemében.
- Jár neked a sokrétű és tárgyilagos tájékoztatás.
- Ha szellemi vagy testi fogyatékossgal élsz, jogosult vagy arra, hogy az életedet méltósággal éljed, úgy, hogy beilleszkedhess a társadalomba, kibontakoztathasd a személyiségedet, és a lehető legnagyobb önállóságot élvezhesd.
- Jogod van a pihenéshez, a kikapcsolódáshoz, a játékhoz, valamint szórakoztató, művészi és kulturális tevékenységekhez olyan környezetben, amely megfelel az életkorodnak, és ahol tiszteletben tartják a jogaidat.

Az önazonosságod, a magánéleted és a családotod

- Jogod van rá, hogy legyen neved, nemzetiséged, és jogod van az önazonosságod védelmére. Ha valamilyen nemzeti, vallási vagy nyelvi kisebbséghez tartozol, nem foszhatnak meg attól a jogodtól, hogy a saját kultúrád szerint élj, gyakorold a vallásodat és a saját közösséged nyelvét használd.
- Jogod van a magánéleted védelmére. Senki sem zavarhatja meg törvénytelenül magánéletedet vagy a családod magánéletét. Az otthonodat, a levelezésedet, a méltóságodat és a jó hírnevedet törvény védi.
- A szüleid együtt felelősek a felnevelésedért és a fejlődésedért. Joguk és kötelességük, hogy megtanítsanak rá, hogyan gyakorold a jogaidat és teljesítsd a kötelességeidet.
- Jogod van tudni, hogy kik a szüleid, és hogy a szüleid neveljenek fel, kivéve akkor, ha ez nem érdeked.
- Jogod van tudni, hogy a szüleid hol vannak, és elutazni egy másik országba, hogy csatlakozz hozzájuk. A szüleidnek ugyanilyen jogaik veled kapcsolatban.
- Ha elszakadtál a szüleidtől, jogosult vagy beleszólni a szüleidhez fűződő kapcsolatodat érintő minden döntésbe. Ha elszakadtál egyik vagy mindkét szülődtől, jogod van rendszeresen találkozni velük vagy vele, kivéve ha ez nem érdeked.
- Az örökbefogadásod csakis akkor engedélyezhető, ha az érdekedet szolgálja.

A szabadságjogaid

- A vélemény szabadsága: mihelyt képessé válsz rá, jogod van kinyilvánítanod a véleményedet bármiről, ami érint téged. A véleményedet figyelembe kell venni.
- Az önkifejezés szabadsága: jogod van szabadon kifejezned önmagadat, valamint információkat gyűjtened, kapnod és terjesztened.
- A gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága.
- Egyesülési szabadság: jogod van másokkal egyesületet létrehoznod, és gyűléseken részt vened.

Ezeknek a szabadságjogok nem korlátlanok. Tiszteletben kell tartanod mások jogait és szabadságjogait, és nem szabad veszélyeztetned a társadalmat vagy önmagadat.

Te és az állam

- Az államnak minden szükségeset meg kell tennie, hogy lehetővé tegye a számodra a biztosított jogaid és szabadságjogaid gyakorlását.
- Az államnak meg kell védenie téged, és biztosítania kell a jólétedet. Az érdekeidet és a jólétedet szolgáló intézmények létesítésével segítenie kell a szüleidet vagy a gondviselőidet.
- Ha nem élhatsz együtt a családdal, az államnak kell védenie és segítenie téged. Olyan megoldást kell találnia, amely számításba veszi a múltadat és a kultúrádat, és jogod van hozzá, hogy a helyzetet rendszeresen felülvizsgálják.
- Az államnak intézkedéseket kell tennie, hogy megvédjen téged a tiltott drogokból eredő veszélyektől.
- Ha erőszakot szenvedtél, az államnak segítséget kell nyújtania a számodra, és meg kell könnyítenie, hogy ismét rendes életet élhess.
- Jogod van az igazságszolgáltatásra. Az államnak biztosítania kell, hogy az igazságszolgáltatás illeszkedjen a te egyéni jogaidhoz és igényeidhez.
- Nem kínozhatnak meg, és nem büntethetnek kegyetlen vagy megalázó módon.
- Nem végezhetnek ki, és nem ítéhetnek életfogytiglani szabadságvesztésre.
- Nem tartóztathatnak le törvénytelenül. A fogva tartásnak az utolsó lehetőségnek kell lennie. A lehető legrövidebbnek kell lennie, és számításba kell vennie a szükségleteidet és az életkorodat. A fogva tartás során elkülönítve kell, hogy tartsanak a felnőtt fogva tartottaktól és raboktól, és – a te érdekedet szolgáló kivételes körülményektől eltekintve – jogod van a kapcsolattartásra a családdal.
- Háború esetén az államnak védenie kell téged és gondoskodnia kell rólad. Ha még nem érted el a 15 éves kort, nem sorozhatnak be semmilyen hadseregbe.

A nemzetközi egyezmények államok közötti szerződések. Ezek a szerződések rögzítik azokat a szabályokat, amelyeket be kell tartani, de arra is ösztönzik az államokat, hogy hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek még kedvezőbbek a gyermekek számára. Ha a hazád törvényei kedvezőbbek számodra, mint az egyezményben rögzítettek, akkor a nemzeti törvényt kell alkalmazni.

A nemzetközi szervezetek és te

Az államok számos nemzetközi szervezetet hoztak létre. Némelyik – mint például az Egyesült Nemzetek és az Európa Tanács – azt a célt szolgálja, hogy védje az emberi jogokat, megelőzze a konfliktusokat, és elősegítse a tisztességesebb, virágzóbb és demokratikusabb társadalmak kialakulását. A nemzetközi egyezmények csaknem mindegyikét ezek a szervezetek kötötték meg, amelyek azért is fellépnek, hogy az államok tiszteletben tartsák az egyezményekben foglalt jogokat.

A Gyermekjogi Bizottság figyelemmel kíséri a Gyermek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény érvényre jutását. Utánanézhetsz, hogy a bizottságnak milyen ajánlásai vannak a hazádra.

A gyermekek az Európai Emberi Jogi Bírósághoz is fordulhatnak. A Bíróság például elítélt egy országot azért, mert az nem akadályozta meg, hogy gyermekek testi fenyegetésnek legyenek kitéve a börtönben, az iskolában és otthon. Egy másik országról megállapították, hogy nem viselte gondját egy egyedül utazó kislánynak.

Mi van, ha ezeket a jogokat nem tartják tiszteletben?

Egyes jogok gyakorlását korlátozhatják, de csak nyomós okokból, például azért, hogy megvédjenek téged valamilyen veszélytől, vagy mert figyelembe veszik az érettségedet vagy az életkorodat. Egyes jogok semmiképpen sem korlátozhatóak, ilyen például az élethez, az oktatáshoz, az egészséghez és az erőszak, illetve a kizsákmányolás elleni védelemhez fűződő jog, ezeket még a szülők és a tanítók sem korlátozhatják. Ha úgy gondolod, hogy a jogaidat megsértették, akkor:

- beszélj olyanokkal, akikben megbízol, például a szüleiddel, a tanáraiddal, az orvosaiddal, a barátaiddal, szociális gondozókkal, vagy akik a gondodat viselik;
- hívd fel azt a külön telefonszámot, amelyet erőszakot elszenvedett gyermekek számára tartanak fenn, és ahol beszélhetsz egy tanácsadóval;
- menj el a rendőrségre, tegyél panaszt, és kérj védelmet az államtól;
- vedd fel a kapcsolatot a gyermekvédelmi ombudsmannel vagy egy gyermek-jogvédelmi önkéntes szervezettel;
- vagy bizonyos esetekben az Európai Emberi Jogi Bíróság elé viheted az ügyedet.

Az Európa Tanács

Az Európa Tanács nemzetközi szervezet, 1949-ben alapították, és jelenleg 47 tagállama van. Az a szerepe, hogy támogassa az emberi jogokat, a demokráciát és a jogállamiságot. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az emberek – ami természetesen az Európában élő 150 millió gyermeket is jelenti – védelmével foglalkozó más egyezmények és ajánlások alapján közös demokratikus alapelveket határoz meg.

Az "Európa építése a gyermekeknek és a gyermekekkel" című program a gyermekek jogvédelmének fejlesztését és az erőszaktól való megvédésüket szolgálja. A program végrehajtását végző szakembergárda olyan témákkal foglalkozik, mint erőszak otthon és az iskolában, emberjogi ismeretterjesztés, a gyermekek és az internet, vagy a gyermekek és az igazságszolgáltatási rendszer. Nézd meg a honlapunkat, ahol további információkat találsz az egyezményeinkről, az összejeveteleinkről és a kiadványainkról, és játszatsz a "Wild Web Woods" (Vad Web Erdő) nevű on-line játékkal.

"Európa építése
a gyermekeknek
és a gyermekekkel"
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int